

Co jsem prožil v Augsburgu na Sudetoněmeckém dnu

Pavel Neústupný, Berlín

14. a 15. května 2005 se v halách augsburského výstaviště konal v pořadí již 56. Sudetoněmecký den. Tento každoroční sraz o svatodušních svátcích, pořádaný Sudetskoněmeckým krajanským sdružením (SKS), přitahuje jako magnet desetitisíce sudetských Němců (údaj pořadatelů: 50 000 účastníků), a to nejen z Německa. Letos se konal pod heslem „Překonat vyhnání – dojít k vyrovnání“.

Byl jsem tam poprvé. Vlastně mě tam nic zvláštního nelákalo. Jako Čechovi vyrůstajícímu za komunismu ve mně pořád ještě zbývalo něco jako „sraz revanšistů“; ale i později, po mém útěku do Německa, jsem vnímal z tisku, zřejmě spíš levicového, úsudky jako „zpátečníci“, „věčně včerejší“ a podobně. Taky jsem si ještě donedávna myslel, že hlavní náplní tohoto srazu jsou obsáhlé politické proslovy, a na ty jsem neměl moc chuť, vždyť ty se dají číst zkráceně v novinách!

Ale už před měsícem jsem se rozhodl tam tentokrát jet. V životě jsem neviděl tolik sudetských Němců najednou! Vlastně je tento sraz jedna velká rodinná slavnost, setkání rodáků z různých krajanských oblastí Sudet. Ale také, cituji z pozdravného slova Bernda Posselta, spolkového předsedy SKS, „je a zůstane Sudetoněmecký den burcuující mírovou demonstrací za právo a proti nadále trvající křivdě vyhnání.“ To je v pořádku, ten cíl je legitimní!

V rušné „akční hale“ bylo rozestavěno asi tak 85 stánků s výstavkami a prezentacemi různých sudetských domovských oblastí, sdružení, svazů i politických a církevních skupin. Příkladně oblasti: Chebsko, Šumava, Doupovsko, Vyškovský a Jihlavský jazykový ostrov, Hřebečsko, Kravaňsko, Tachov, Chomutov, Most. Zastoupeny byly na př. sud.něm. mládež, zemědělci, vzdělávací a sociální zařízení, archiv, nakladatelství a tisk. Stánky měly i dvě sdružení Němců v Česku: Kulturní sdružení občanů německé národnosti ČR (vydávají „Prager Volkszeitung“) a Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (vydávají „Landeszeitung“). Bylo možné koupit si karlovarské oplatky, liberecké klobásy, jihomoravské víno a jabloneckou bižuterii (to vše ovšem vyrobené v Německu a Rakousku). Vystavené byly kroje a různé domácí výrobky ze Sudet jako krajky, hračky, hudební nástroje a pod., a předváděna jejich výroba.

V krojích chodili mnozí, ženy i muži. V akční hale se průběžně konala Česká vesnická slavnost (Böhmisches Dorffest), kde se zpívalo, hrálo i tančilo, a to nejen na pódiu. Tady bylo společenství! U stolů před pódiem se povídalo, jedlo a pilo. Vítězil tu ale bavorský element: pivo a buřty byly bavorské. Vždyť má také Bavorsko nad sudetskými Němci patronát!

Zde mě zajímaly nejvíc knihy, mapy, fotografie. Je to neuvěřitelné, jak mají sudetští Němci kraje a oblasti, ve kterých žili, prostudované, zmapované, zdokumentované. Neustále vychází množství knih. V knižní prodejně v „akční hale“ bylo vždy plno. Koupil jsem si mapy Česka, které uvádějí nejen místní názvy české, ale i německé. Něco takového jsem sháněl léta!

V sobotu přes den se konaly v menších sálech i různé přednášky, panelové diskuse, čtení a i čtení v dialektech (tam jsem nešel, nerozumím tomu ani ň), prezentace nových knih, video atd. Byl jsem na fóru „100 let Moravského vyrovnání“ s různými odborníky z několika zemí; Česko bylo zastoupeno jedním profesorem z Karlovy university. Fórum vedl Bernd Posselt, který je též poslancem Evropské unie a odborník na dané téma.

K programu Sudetoněmeckého dne patřil i velký lidový a folklorní sobotní večer ve švábské hale. Nejsem zrovna fanoušek lidové a hlavně dechové hudby, takže jsem přece jenom o něco dříve odešel a přesunul se zase ke knihám. Ale počkal jsem si pak na pana Posselta, když lidé opouštěli sál, představil se mu a promluvil s ním pár slov. Je opravdu velmi srdečný. Okamžitě věděl, o co jde, když jsem se zmínil o pražské konferenci.

Několik dalších rozsáhlých hal augsburského výstaviště bylo v sobotu plné stolů a lavic, s připravenými vývěskami s názvy sudetských měst, obcí a oblastí, ale nikdo tam nebyl. Sdělili mi, že je to připravené na neděli. A skutečně: hlavní nával návštěvníků přijel v neděli, tisíce a tisíce, hlavně autobusy. Parkoviště přeplněné, provoz řídila policie, demonstranti drželi své protistoiberské a protiposseltské transparenty, a vevnitř se všechny haly naplnily. Každý si našel ty své ze svého rodného místa, a vydrželi sedět hodiny a povídat si.

V sobotu při slavnostním zahájení ve švábské hale byl vyznamenán Evropskou Karlovou cenou SKS emeritní biskup z Litoměřic Čech Dr. Josef Koukl. Vyznamenání mu předával mluvčí sudetoněmecké národní skupiny Johann Böhm, který se ve svém proslovu též výslovně zmínil o pražské konferenci smíření a o naší prosbě za odpuštění! K mému dalšímu velkému překvapení se o tom zmínila i bavorská státní ministryně Christa Stewensová a v neděli při hlavním shromáždění Bernd Posselt a bavorský ministerský předseda Dr. Edmund Stoiber! Stoiber blahopřál a děkoval těmto křesťanům v České republice, a řekl doslova: „toto je vklad, ze kterého se dá vycházet!“

Jak je to možné, jen 4 týdny po konferenci, a oni to všichni vědí!? Rozluštil jsem to až teď. „Může za to“ pan Dr. Werner Nowak, prezident spolkového shromáždění SKS, které je jakýmsi neoficiálním parlamentem sudetských Němců, jeden z řečníků naší pražské konference. Když se vrátil z Prahy do Německa, informoval hned všechna grémia SKS a též Dr. Stoibera – o konferenci a o doslovném znění naší prosby za odpuštění. Navrhl též, aby se naše prohlášení sudetským Němcům přečetlo při všech třech bohoslužbách v neděli dopoledne, což bylo přijato a dělo se tak! Já to bohužel propásl, byl jsem zase u knih v akční hale; informuji zde ale podle údajů pana Nowaka, který mi napsal dopis. Několik tisíc katolíků ve švábské hale to slyšelo a bylo hluboce dotčeno. Evangelický farář pozval pana Nowaka jako přímého svědka pražské konference do evangelické bohoslužby v jiném sále, aby naše prohlášení před asi 120 přítomnými sám přečetl. Pan Nowak četl a ukončil pak poznámkou, že v ten den v Praze byly pro něj letnice. Text se četl i při třetí, starokatolické bohoslužbě.

Pro pana Nowaka byla pražská konference smíření „jedinečným a největším zážitkem jeho dosavadního života“. Napsal mi, že do té doby nezažil „kroky smíření, které by byly učiněny s tak uchvacující upřímností, otevřeností, bratrskou náklonností a láskou jako ty Vaše“. Tato slova od jednoho z nejvyšších představitelů sudetských Němců mi jasně ukazují, o co vlastně mezi Čechy a sudetskými Němci jde: jde o postoje srdcí! Jak se postavíme k našim „bratřancům“, jak náš vztah před nějakou dobou označil pan Bernd Posselt v rozhovoru s českými novináři? Mimochodem, vnímám srdce pana Posselta jako velmi v pořádku a jeho volbu za spolkového předsedu SKS za volbu od Boha.

My jsme na řadě, sudetští Němci čekají, myslím že mohu i říci toužebně čekají. Podávání rukou na osobní úrovni je velice důležité a už se děje, čím dál tím víc. Dovršeno musí ale být na politické a vládní úrovni. Pan Johann Böhm píše ve svém pozdravu účastníkům Sudetskoněmeckého dne: „Do dneška, 60 let po vyhnání, odmítá oficiální Česko mluvit se sudetskými Němci, svými bývalými krajany. Jsme z toho nešťastní. My, sudetskoněmecká národní skupina, jsme připraveni dopracovat se cest řešení v přímém dialogu. Doufáme v objasňující rozhovor s českou vládou.“ Tomu musíme rozumět a modlit se za to, vždyť státní moc je služebnicí Boží, a Bůh smíření mezi Čechy a sudetskými Němci chce!

Když jsem v neděli v poledne na hlavním shromáždění Sudetskoněmeckého dne seděl na zadní tribuně obrovské švábské haly a viděl před sebou ty tisíce lidí, převážně starých i velmi starých, přišlo na mě boží milosrdenství. Musel jsem v nitru plakát. Modlil jsem se, aby zažili smíření a vyrovnání s Čechy ještě za svého života, a to nejdůležitější smíření, které vůbec existuje – smíření s Bohem!

Pšáno v červnu 2005. Článek vyšel ve zkrácené verzi v časopise Křesťanské misijní společnosti "Život víry" v Praze, vydání červenec / srpen 2005, na straně 14.